

NY MUSIK

Bästa lyssnare!

Välkomna till en sjuvärdeles Ny Musik-helg!

Först presenterar Mats Persson och Kristine Scholz ett program med enbart nyare svenska verk för två pianister, varav merparten uruppföranden. De flesta tonsättarnamn är bekanta för boråspubliken sedan tidigare, men för David Swärd och Mats Lindström är det premiär.

Eftersom det inte framgår av Lindströms verkkommentar kan vi berätta att hans musik ofta utgår från en kombination av instrument och grovhuggen, hemmasnickrad elektronik, så också denna gång. Vi kan nog förvänta oss en portion ”art bruit” – det finns trots allt andra värden här i världen än skär skir skönhet.

Till er som händelsevis inte har hört Chris Newman tidigare kan bara sägas:

Missa det inte! Till övriga kan också bara sägas: Missa det inte!

Den här gången sjunger han visserligen inte (ja, för resten, vem vet – han är ju här...), men samma obändiga kraft präglar de verk som nu framförs – från ungdomens urtjusiga C-dur-romans till de något kärvare sentida verk som nu uruppförs.

Dubbelt välkomna!

NY MUSIK

i samarbete med
Borås konstmuseum

Skuggor av rörelse

Peter Hansen: *Modeskral* (1999) – uruppförande

Max Käck: *Sonatkrans* (2002) – uruppförande

Peter Hansen: *Sonatin* (1999) – uruppförande

Lars Hallnäs: *Minnen... konstruktioner...* (2000)

—paus—

Mats Lindström: *Du liebste mich nicht* (2003) – uruppförande

Mats Persson: *Azulaizouras II* (1986) Rikskonserters beställningsverk

David Swärd: *Shadows of motion* (1996)

Peter Hansen: *Modeskral*

Mats Persson och Kristine Scholz – piano

Mats Lindström – elektroakustiska bastarder

Fredag den 21 mars 2003, kl.19.00

Museet, kulturhuset, Borås

medborgarskolan

Entré 70:- Medl. fri entré

Peter Hansen (f.1958): *Modeskral* och *Sonatin* (1999)

Efter ett intressant och smärtsamt 1998 kändes det som om min *Elegia* (tenortrombon och slagverk) satte punkt för mitt konstmusikaliska komponerande ("konstmusik" – vilket vidrigt ord. Det är nästan lika fult som "tonsättare"). Ett större orkesterverk hade trots höga ambitioner totalhavererat efter nästan fyra års arbete, och de tvivel (framförallt på mitt eget skapande, men även på "konstmusiken" i stort) som jag under några år hade gått med tycktes eftertryckligt ha bekräftats. Allt som var bra hade ju redan gjorts och de som fortfarande uthärdade var i likhet med den hädan-gångne Göran Kropp beundransvärda på många sätt – men för min egen del var de musikaliska "äventyrsresorna" (som tog sin början i olika free-form-jazzsammanhang på 70-talet) ett avslutat kapitel. Medelåldern började göra sig påmind och de få illusioner om den modernistiska konsten jag fortfarande hyste gick upp i rök.

I ett försök att komma tillbaka till något slags musikalisk glädje började jag efter 20 års uppehåll med popmusik. Kanske skulle det gå att hanka sig fram ekonomiskt med muzakinslag för film och reklam – och ägna resten av tiden åt att musicera i ett popband? Mina år som pop- och rockmusiker hade ju – trots alla vedermödor – varit min lyckligaste period inom musiken.

Våren 1999 ägnade jag helt åt att lära mig studioteknik och syntprogrammering (jag hade hösten innan gjort en pop-CD som hade väckt viss uppmärksamhet i pressen) samt åt olika popprojekt.

Sommaren 1999 började jag dock i samband med resor klottra ner kontrapunktsövningar i min anteckningsbok. Några av dessa abstrakta exerciser instrumenterades för flöjt, violin och piano och fick namnet *Sommartrio*. Hösten 1999 skrev jag ytterligare ett knappt tiotal övningar för ospecificerat instrumentarium som på senhösten orkestrerades för två pianon och ställdes samman i en sju-satsig "suite". Gemensamt för dessa satser var deras genomstrukturella kompositionsteknik – ett tänkande som hade varit bannlyst i mitt skapande i nästan tio år.

Större delen av suiten åkte i papperskorgen i november 1999 men av någon anledning sparades tre satser. Den första satsen fick namnet *Sonatin*, helt enkelt för att det rörde sig om en personlig aspekt och parafras på sonatformens expositionsdel. Av de två övriga kanonbaserade satserna är den ena *Modeskral* medan den andra lades i malpåse.

Jag har sedan dess så sakteliga återvänt till den så kallade konstmusiken och har accepterat att jag inget har att berätta i toner. På sin höjd kan jag med vissa medel inreda ett musikaliskt rum eller frambringa ett tonande landskap, men berättandet (antingen det gäller finurligheter av tekniskt-strukturellt och akademiskt slag eller stora sanningar och ikonframkallande bilder) överlåter jag med varm hand åt mina medmusikanter.

Max Käck (f.1951): *Sonatkrans* (2002)

Ordet sonatkrans har inget med sonat att göra, men jag kunde inte motstå frestelsen att leka med ordet sonettkrans. Stycket bygger nämligen på samma formprincip som en sådan. En sonettkrans är en följd av sonetter, vanligen sju eller fjorton, i vilken varje dikt börjar med sista raden i den föregående. Den sista slutar följaktligen med första raden i den första dikten. Om man har fjorton dikter kan man kröna kransen genom att låta alla förstarader bilda en egen avslutande dikt. Trots att raderna lyfts ur sitt ursprungliga sammanhang skall de ge mening och sammanhang även i sin nya omgivning. Ett vackert exempel på denna stränga form är den danska författarinnan Inger Christensens *Fjärilsdalen – ett requiem*.

I *Sonatkrans* motsvaras dikterna av ett antal avsnitt med olika karakter som flätas in i varandra med kanonteknik. De första takterna i varje avsnitt sammanförs till sist till ett avslutande rekapitulerande avsnitt.

Det som möjligen kan förvåna är att just detta slags rigorös, formell uppbyggnad ofta ger ett så vackert och levande resultat – detta är Christensens *Fjärilsdalen* ett övertygande exempel på.

Lars Hallnäs (f.1950): *Minnen... konstruktioner...* (2000)

...är titeln på en samling om nio stycken för piano – åtta ”enstämmiga kanoner” baserade på två olika teman och fyra olika kanontekniker plus en avslutande ackordisk sats.

Tonsättarens anvisning lyder: Styckena skall spelas ”molto legato”, som en sammanhängande klanglig helhet där klang bildar botten för melodifragment som skymtar förbi. Tänk ”harmonik” och leta efter fragment av gömda melodier.

I en kanon spelar vi samma sak igen samtidigt som vi fortsätter. I en enstämmig kanon är fortsättningen i viss bestämd mening samma sak som början, samtidigt som den är just en fortsättning.

Mats Lindström (f.1960): *Du liebst mich nicht* (2003)

Så länge jag kan minnas har jag varit medveten om att Mats Persson och Kristine Scholz en gång varit ett äkta par. Med denna bakgrundsinformation har jag många gånger begrundat den i detta sammanhang närmast bisarra fysiska placeringen med de två flyglarna sammanpressade, eller den fyrhändiga varianten med pianisterna sida vid sida med händerna korsade över klaviaturen.

Du liebst mich nicht är kanske inte musik som beskriver eller har något att säga om mänskliga förhållanden. Det bästa vore möjligen om publiken kunde bortse från titeln. Stycket är tillägnat alla frånskilda dubbelpianister. Var och en sig själv närmast!

Mats Persson (f.1943): *Azulaizouras II* (1986)

Att läsa Carl Jonas Love Almqvist innebär att förflyttas till olika akustiska rum. Hans musik flätas ofta in i händelseförloppet eller vävs samman med naturens ljud till nya ljudlandskap. I många av sina pianostycken vill Almqvist också direkt gestalta atmosfären och stämningen i dessa landskap: ”Det doftar i Sätra skog”, ”I Umrislund”, ”På ängen” etc. Musiken inte bara skildrar rummet, den är rummet. Med utgångspunkt från sången ”Heloïse” har jag i *Azulaizouras II* försökt återskapa ett sådant akustiskt rum men filtrerat genom århundradena – som om Almqvists musik deformerats och slipats ned. Kvar är enbart splitter, skärvor och stoft.

David Swärd (1958): *Shadows of motion* (1996)

I *Shadows of motion* får man följa två olika typer av klanger genom hela verket. En mörk klang spelad i det lägre registret och en ljusare klang såsom en skugga av den mörka. Den ljusare klangen tillkommer med hjälp av en eruptiv gest som får det mörka ackordets fria strängar att svänga på ett nytt sätt.

Ett tidsligt förhållande mellan dessa två återkommande klanger kan påminna om en promenad sent om kvällen på en väg upplyst av en rad gatlyktor. Hur skuggan från kroppen närmar sig långsamt och faller så småningom in i kroppen för att sedan fortsätta ut på andra sidan då en ny skugga tar form och närmar sig för att sedan falla in i kroppen...

Verkkommentarer: tonsättarna

Mats Persson och Kristine Scholz har spelat tillsammans i sisådär 30 år...

...de börjar kunna det nu.